

Synoda
2021
2024

Za církev synodální
společenství | spoluúčast | poslání

SPIRITUALITA SYNODALITY

SYNOD OF BISHOPS

POPIS

Tento dokument přináší několik základních aspektů a podkladů pro hlubší poznání a rozvoj spirituality synodality a synodálního procesu.

**Komise pro spiritualitu
Pracovní skupina: Spiritualita synodality**

Text připravili členové pracovní skupiny Komise pro spiritualitu: Sr. Nathalie Becquart, XMCJ, James Hanvey, SJ; Sr. Marie Kolbe Zamora, OSF; Fra Giulio Cesareo, OFMConv; Rev. João Chagas Jr.; Maria Campatelli. Byl schválen Komisí pro spiritualitu.

Komise pro spiritualitu
Pracovní skupina: spiritualita synodality

OBSAH

Úvod	5
Spiritualita synodality – některá hlavní témata	11
Jednat v synodální spiritualitě. Rozvíjet synodální stav církve	25
Naše Paní na cestě. Theotokos Hodegetria	45

Pořádat synodu znamená putovat společně.

Myslím, že je to opravdu nejkrásnější zkušenost, kterou prožíváme: být součástí putujícího lidu, putovat v dějinách spolu s Pánem dějin, který jde spolu s námi! Neputujeme sami, nejsme odloučeni, ale jsme součástí jediného Kristova stáde, které putuje společně.

(Papež František, Pastorační návštěva v Assisi 4. 10. 2013)

Úvod

K nejvýznamnějším aspektům synody 2021–2023 patří poznatek, že synoda získává svůj tvar a podobu skrze spiritualitu. Při studiu „spirituality synodality“ jsme došli k poznání, že spiritualita doplňuje naše teologické úvahy a v intenzivním prožívání synodálního procesu obohacuje naši zkušenost, že jsme s církví. Postupným poznáváním vlastností spirituality synodality, z ní totiž můžeme vyčíst, jak Duch Svatý zkrášluje život církve, vede každého k větší lásce ke Kristu a vyvolává v nás touhu po stále větším společenství spoluúčasti a poslání.¹

Účelem tohoto dokumentu není nabídnout podrobnou analýzu spirituality synodality a jejich teologických základů. Taková práce je důležitá a je třeba ji do budoucna zahájit, ale vyžaduje širší pojednání, než umožňují tyto stránky. Naší touhou tedy je, abychom ve světle synodálního procesu a čerpáním ze zkušeností celé církve mohli více poznat základy, vlastnosti a význam spirituality synodality.

Pro tuto fázi se jeví jako užitečné předložit přehled hlavních rysů synodální spirituality, aby mohla synodální proces postupovat a napomáhat mu. Přejeme si, aby nastínění hlavních rysů a znaků synodální spirituality bylo zdrojem pro ty, kdo se chtějí reflexi o synodálním rozměru našeho církevního života více věnovat.

Rozvíjet spiritualitu synodality: Mnozí se mohou ptát, proč je důležité rozvíjet spiritualitu synodality. V životě a chápání církve není synodalita novým

¹ Srov. Synoda biskupů, *Přípravný dokument* (2021) č. 1.

prvkem. Je pro církve konstitutivní a od jejího vzniku v ní má různé podoby.² Synodalita je způsob, jak vyjádřit, kdo jako křesťané jsme a kým se společně jako církve působením Ducha Svatého stáváme.³ Sám Duch Svatý stále znovu a v každé etapě obnovuje církevní společenství a vtahuje ho stále hlouběji do synodálního života. Poznáváme neustálé působení Ducha Svatého v dějinách a vnímáme, jak se naše chápání a prožívání synodality postupně vyvíjí. Platí to zejména po Druhém vatikánském koncilu, který ustanovil biskupskou synodu a zavedl praxi poradních shromáždění na úrovni místních církví.⁴

Jedním z důležitých znaků pro naši úvahu je poznatek, že synodalita je nejen teologií, ale i duchovní praxí. Můžeme se proto blíže podívat, co může pro synodalitu znamenat spiritualita, proč je velkým zdrojem pro církevní život, pro teologické chápání a teologickou reflexi. Být křesťanem znamená mít „synodální povolání“, které roste spolu s duchovním životem.⁵

Z tohoto chápání synodality vyplývá, že synodální spiritualita je životní styl neboli praxe, která slučuje a uskutečňuje tři klíčové prvky: společenství, spoluúčast a poslání. Tato spiritualita zaručuje, že nebudeme směřovat k tomu, abychom tyto prvky v naší reflexi nebo v naší praxi separovali.

2 Mezinárodní teologická komise (MTK), *Synodalita v životě a poslání církve*, (2018) č. 42.

3 Synoda biskupů, *Přípravný dokument* (2021) č. 16.

4 Je to taktéž zmíněno v MTK, *Synodalita v životě a poslání církve*, kapitola I., 2018. Kromě toho, www.synod.va.

5 MTK, *Synodalita* č. 43.

Synodální spiritualita se proto stává „*církevním postojem*“, který je pro život církve a její poslání zdrojem neustálé obnovy a dynamiky. Pro církve je životním stylem a její realizací. Synodální spiritualita pomáhá objevit a utvářet skrytou energii lásky, obětavosti, velkorysosti a sdílení. Tuto energii si mnohdy nechráníme nebo ji opomíjíme. Jde o určitý druh „nadání“, které jsme obdrželi při křtu, ale často ho přehlízíme. Do míry, do jaké skutečně žijeme její synodální charakter, se církve může pro všechny národy stávat svědectvím o příchodu Božího království, ve kterém mají všichni svůj domov ve spravedlnosti, důstojnosti, smíření a pokoji.

Text je rozdělen do tří částí: Ústřední témata (I) a Praxe (II), které rozvíjejí „*postoj*“ (srov. lat. habitus) synodální spirituality, a nakonec reflexe o Panně Marii (III) jako té, která nás na naší synodální cestě doprovází.

První část (Ústřední témata) se snaží nastínit některé z hlavních teologických rozměrů a aspektů, které budou základem spirituality synodality. Druhá část (*Jednat v synodální spiritualitě*) předkládá a reflektuje několik klíčových postupů, které nám pomáhají růst v synodálním životě. Spiritualita je něco konkrétního. Skrze naši duchovní praxi se náš životní styl, život Ducha a naše vzájemné vztahy stávají skutečnými a opravdovými. Stávají se životním stylem neboli „*postojem*“, který odráží naši víru a naše působení v současném světě. Ústředním tématem třetí části je Panna Maria, Matka Boží. Nabízí se zde řada úvah o Marii, která synodální cestu církve osvětluje a doprovází.

Text k zamyšlení. V textu, který předkládáme, se snažíme vybídnout k zamyšlení, k modlitbě a aktivní účasti, nikoli k sérii návrhů a témat, byť užitečných. V tomto úvodním textu je naším hlavním cílem ukázat, že vztah mezi synodální spiritualitou a synodální teologií je nezbytný. Synodální spiritualita a synodální teologie nejsou oddělitelné, nýbrž se musí vzájemně prolínat a utvářet. Duch Svatý se často rozhodne, že napíše teologii v praxi, v hodnotách, a v duchovní intuici, které se každodenně projevují v životě Božího lidu. V těchto skutečnostech se často odráží i dynamika synodního procesu a života křesťanského společenství. Církev je k nim pozorná a vnímavá, a tak nejen více prožívá sebe, ale také shledává, že je ve škole Ducha Svatého a je vybízená k tomu, aby se stále učila něčemu novému.

Vzhledem ke zvolenému přístupu i pozorný čtenář v jednotlivých částech a odstavcích textu objeví provázanost a prolínání témat. Doufáme, že byť se témata někdy opakují, napomohou k objevení a pochopení povahy synodní zkušenosti, která je dynamická a rodí se ve vztazích. V omezené, ale užitečné míře nám ukážou, že synodalita není jen teologický pojem, ale spiritualita, každodenní působení Ducha Svatého v životě a v poslání církve. Text se jak svou strukturou, tak prezentací snaží načrtnout obrysy tohoto působení. Především však každého čtenáře zve, aby do synodálního života církve vstoupil skrze svou reflexi, zkušenosti a vizi.⁶

⁶ Srov. MTK, Synodalita č. 43.

Nestačí synodu mít, je třeba synodou
být.

Církev potřebuje intenzivní vnitřní sdílení:
živý dialog mezi pastýři navzájem a mezi
pastýři a věřícími.

*(František, Proslov k biskupům Ukrajinské řeckokatolické církve
5. července 2019)*

Spiritualita synodality – některá ústřední témata

Naším základním krokem je pochopit, jaké je naše místo. S ním je třeba vždy začít v Boží přítomnosti, v Božím vykupitelském působení skrze Krista a vyli- tím Ducha Svatého. V každém životě a v každém jednotlivém příběhu působí Bůh svou láskou a vykoupením. On klade základy důstojnosti a povolání kaž- dé lidské bytosti. Spolu s celým tvorstvem nám dává správné místo a činí nás schopnými úcty, služby a chvály Trojjediného Boha. Právě v této perspektivě docházíme k poznání, že potřebujeme osobní i církevní odpuštění a obrácení (*metanoia*); poznáváme svá zranění i svou zranitelnost; při vyznávání pravdy rosteme v **pokoře**; uvědomujeme si potřebu Boží milosti.⁷ V jistém slova smyslu prožíváme „kulturní Velikonoce“. Synodalita je proces pozorné úvahy nad naší dobou, nad touhami vyjádřenými v různých podobách kultury.⁸ V těchto úva- hách se synodalita snaží rozlišit, kde v dějinách působí Duch Svatý, který volá církev k hlubšímu obrácení (*metanoia*) a k otevřenosti vůči potřebám lidí a jejich touhám po Kristově pokoji a milosti.

Jádrem toho všeho je potřeba odpuštění a smíření. At' už se nacházíme v jakémkoli místě nebo v jakémkoli „kontextu“, církev je vždy posílána, aby vy-

⁷ V promluvě na Kongresu italské církve (10 listopadu 2015) papež František charakterizoval tři kvality křesťanského humanismu: pokora, nezištnost a blahoslavenství.

⁸ Srov. II. vatikánský koncil, *Gaudium et Spes*, č. 4; 11.

znávala Krista a šířila Boží milosrdenství ke každému člověku. Součástí církevního realismu je poznání, že nemůže existovat bez toho, aniž by prosila o milost **Božího odpuštění a milosrdenství**. Tato pravda je také důsledkem traumatu a devastace způsobených zneužíváním a korupcí (na mnoha úrovních), která vyšla nedávno najevo.⁹ Uznání potřeby milosrdenství není jen nutností *ad extra*, aby církev byla důvěryhodná v očích světa, ale je také nutností *ad intra*, mezi členy církve na různých úrovních v rámci univerzální církve. **Synodalita začíná odpuštěním a smířením *ad intra***. Jedině tehdy může být církev nositelkou uzdravující milosti mezi kulturami, lidmi a národy. Teprve tehdy budou všichni přijati do Pánova domu jako rovnocenní členové.

Potřeba milosrdenství a odpuštění se týká také minulosti, v neposlední řadě za postupy, kterými církev vědomě či nevědomě přispívala k útlaku. Když církev uzná a vyzná ty situace, ve kterých se snaží používat Boží milost pro své vlastní cíle, vzroste její pokora a otevřenost a vydá svědectví pravdě. Ta jediná nás může osvobodit. Každodenně prožívá slova svatého Pavla: „Když jsem slabý, právě tehdy jsem silný“ (2 Kor 12,10; srov. 1 Kor 1,26). Církev, která jde proti trendu současné kultury a přijme svou osobní slabost i slabost celé instituce, se může doopravdy stát útočištěm pro ty, kdo v životě zakoušejí slabost a nesnáze. Sama církev postupně poznává, že její jistotou není hromadění moci, nýbrž pouze a jedině Bůh, v němž spočívá její veškerá síla a pevnost.

Společenství a poslání. O Letnicích se církev stává **novým *communio/společenstvím, které překonává pradávno zmatení způsobené osobním a společenským hříchem***, živě popsané v příběhu o babylonské věži. Synodální církev šíří evangelium skrze milosrdný a smířlivý charakter našich vztahů.

⁹ Synoda biskupů, *Přípravný dokument* (2021) § 6.

Spiritualita synodality je vyjádřením tohoto poslání. Rozvíjí jak **horizontální dynamiku společenství Krista a jeho lidu v dějinách, tak vertikální dynamiku tohoto společenství, která dějiny přesahuje.**

Zde se začíná projevovat skutečná hloubka „společenství“. **Společenství je především trojiční**, to znamená, že je projevem trojjediného Boha, který je láska. Tuto lásku můžeme zakoušet nejen jako zdroj všeho, co existuje a co udržuje život celého stvoření v Kristu, ale ukazuje se a dává se poznat jako osobní Boží láska, která přichází ke každému s darem spásy. Schopnost mít účast na Božím trojičním životě je nabízena skrze milost. To má dvojí význam: za prvé, Bůh Otec vylévá na každého z nás všechnu lásku, kterou dává od věčnosti svému Synu, našemu Pánu Ježíši Kristu. Za druhé, nejsme milováni jakoby „zvenčí“; Otec nás spíše skrze Ducha Svatého vtahuje do samotného života, který je láskou Trojjediného Boha. V Ježíši Kristu se sjednocujeme s Bohem: „jsme dědici Boží a spoludědici Kristovi“ (Řím 8,17). To je naše důstojnost, důvod naší neochvějně naděje a radosti z našeho poslání ve světě.

Společenství jako účast na božském životě je základem celého křesťanského života, tedy i synodální církve. Z toho plyne, že společenství a spoluúčast nemohou být nikdy redukovány na sociologický fenomén, ani je nelze udržovat pouze institucionálními strukturami.

Duch Svatý vede k novým obzorům. Skrze dynamiku a vzájemnost společenství, spoluúčasti a poslání čerpá církve plněji ze života Ducha Svatého. Jejím jádrem je „kenoze Ducha“, tedy sebedarování, sebeobětování lásky. Prostřednictvím *kenoze* Ducha Svatého se Bůh skrze Kristovu milost s námi nadále setkává v našich životních neúspěších, odkrývá naše iluze, abychom mohli být uzdraveni ve všech dimenzích našeho lidství.

Je to právě Duch, který (a) uskutečňuje vzájemnost ve společenství, ve spoluúčasti a v poslání; (b) vytváří z nich podstatné rysy života církve, jež jsou všichni členové církve povoláni uskutečňovat na místní i univerzální úrovni; a (c) poukazuje na synodální povahu církve, která je jejím základem.

Duch Svatý neustále vede církev k tomu, aby překračovala svůj vlastní obzor a směřovala stále k tomu, co je *magis* - „větší“, to je k Bohu a k Boží vykupitelské oběti za život světa. Právě v tomto směřování „za vlastní obzory“ se církev stává „společenstvím v různosti“. Každý tu má svůj hlas a své místo, všichni jsou zde přijati. Církev se stává „stanem schůzky“ (srov. Ex 33,7–10), do kterého přichází Bůh, aby se setkal s lidmi, místem Božího přijetí pro celé lidstvo. *Magis* Ducha přebývá právě na tomto místě, kde se církev otevírá Bohu. Právě skrze Ducha se mnozí stávají jedním v Kristu, aniž by utrpěli jakoukoliv ztrátu identity (trojiční princip). V Duchu získává společenství harmonii a novou tvořivost, protože vyžaduje, abychom mysleli na druhého a žili pro něj (láska). To je součástí hlubšího *postoje*, k němuž synodalita vybízí.

To, oč usilujeme, není utopická vize. Usilujeme spíše o zakoušení daru milosti, kterou jsme již obdrželi ve křtu a která nám všem dává účast na Kristově Těle. To se uskutečňuje a naplňuje v každé eucharistické oběti, která denně propojuje náš svátostný život a naše poslání. Synodální církev tak má co říci současné době v její roztříštěnosti, odcizení, nejistotě a úzkosti. Může nabídnout nový pohled na vztahy pro budoucnost lidstva sjednoceného v životě trojjediného Boha, pro budoucnost, která již začíná tady a teď.¹⁰

Jestliže život z Ducha Svatého ukazuje možnost, jak obnovit svět a uzdravit stvoření, ukazuje také, jak všechna tato sjednocená a duchovní díla vykupitelské lásky rozhýbávají poslání a spiritualitu synodální církve, skutky a díla vycházející ze synodální spirituality. Synodální spiritualita dává výraz svátostem, které

¹⁰ Vyloženo v encyklice *Fratelli Tutti*, Papež František 3 října 2020.

podepírají povolání každého křesťana a dávají mu směr. Všichni členové církve mají totiž podíl na misijním poslání církve, každý pak podle milosti, kterou obdržel. Mezi všem svátostmi církve uznáváme ústřední postavení křtu a biřmování, eucharistie a svátosti smíření.

Křest je základem naší společné identity a naší účasti na životě Krista a církve. Je chronologickým začátkem a základem povolání k tomu, abychom se stali jedno v Kristu skrze lásku, kterou přijímáme od Ducha Svatého a sdílíme v našich vztazích. Kromě toho je křest modelem, který odhaluje a „udává tempo“ křesťanskému životu. Je to „místo“, kde máme účast na Otcově životě jakožto jeho děti. Otec nám nabízí své odpuštění nikoli jako něco jednorázového, co se dotýká pouze naší minulosti; naopak, vodou milosrdenství očišťuje celý náš život. Nejenže nám tedy Bůh odpouští (a odpouští), ale neustále nám nějakým způsobem nabízí příležitost žít skrze milosrdenství a dělit se o ně s ostatními. V tomto smyslu lze církev chápat jako společenství, kde neustále zkoušíme a učíme se – skrze dar Ducha Svatého (a skrze naše četné chyby a hříchy) – jak žít v souladu s tímto odpuštěním, abychom ho mohli nabídnout druhým. Boží milosrdenství zároveň nevyklučuje spravedlnost. Naopak, jak jsme viděli výše, skrze uznání našich hříchů a provinění nám Boží spravedlnost vždy otevírá cestu naděje, cestu pokání, smíření a růstu. Tato zkušenost je tedy vzorem a životním prostorem života církve.

a. Dar odpuštění jako zkušenost, že jsme milováni láskou, která je silnější než jakýkoli odpor nebo odmítnutí, zahrnuje celé stvoření. Svět už skutečně není jen „věcí“, ale místem, kde k nám Bůh promlouvá svou spásnou láskou.

kou; a tato spásonosná láska se nás dotýká nejen na vnitřní (morální) úrovni, ale zasahuje i do našeho nitra, do našeho středu. Skrze vzývání Ducha Svatého se totiž matérie světa (jako křestní voda) stává prostorem setkání lidstva s božskou milostí. Naše „materiálnost“ se stává místem, kde stále působí Boží milost.

b. Jak jsme viděli, křtem a odpuštěním jsme včleněni do téhož trojičního Božího života. Nejsme pouhými hosty nebo služebníky, a už vůbec ne vetřelci. Postavení Syna je i naším postavením, a tedy jsme doma v domě, kde je mnoho příbytků (srov. J 14, 2). Díky křtu mají všichni členové církve stejnou důstojnost; všichni jsme děti Otce a těm není třeba cokoli doplňovat. Stejně jako v samotné Trojici, společenství se stejnou důstojností má i svou rozdílnost. Církev je tak společenstvím, které se nebojí žádných sociálních, kulturních ani rodových rozdílů, protože právě v těchto rozdílech se projevuje společenství. Naše vzájemné odlišnosti se stávají důvodem k rozdělení pouze v případě našich hříchů. Skrze vykoupení neboli skrze zkušenost, že jsme sjednoceni díky našemu spojení s Kristem, se totiž naše odlišnosti stávají „materiálem“ pro to, abychom žili jako jedno společenství a jedno tělo. Realizace tohoto odkazu by se mohla stát pro kulturu přínosem, církev – společenství, by ho mohla sdílet s lidmi mimo církev. Pokud bychom přijali tuto vizi, mohli bychom se společně učit, jak naše vzájemné a mezinárodní vazby posílit, a to nikoli navzdory našim rozdílům, nýbrž s nimi a skrze ně.

c. Eucharistie je „pramenem a vrcholem života církve“.¹¹ V eucharistii církev zakouší sebe samu jako již přítomnou u Otce, u stolu Beránka obětovaného, ale živého. Do podoby Pána Ježíše Krista rosteme neustálým očišťováním se od hříchů, především od světského způsobu myšlení a života. V eucharistii je nám Boží království odhalováno jako již přítomné a činné. Kdykoli naše vztahy a in-

¹¹ Srov. II. vatikánský koncil, *Sacrosanctum Concilium* § 10; MTK *Synodalita* § 109.

stituce naplní bratrská láska, opravdové přátelství a oddanost, bude se i více rozvíjet eucharistická epikleze Ducha Svatého.

Eucharistie je skutečnou svátostí církve, protože je Tělem Kristovým. Když slavíme eucharistii a máme účast na večeři Páně, naplňuje se milost křtu, díky níž jsme se stali údý jeho těla. Naše jednota v Kristu je živena a prohlubována, dokud nenaplní i naši existenci a naše vztahy. Jak říká svatý Augustin: „Jste-li tělo Kristovo a jeho údý, je na oltáři Páně předkládáno vaše tajemství a vy přijímáte své tajemství. Odpovídáte 'Amen' na to, co přijímáte, a svou odpovědí to podepisujete. Vždyť je ti řečeno: 'Tělo Kristovo' a ty odpovídáš: 'Amen'. Bud' tedy údem Kristovým těla, aby tvé Amen bylo pravdivé.“¹²

Z této perspektivy můžeme vidět, že svátost eucharistie v nás živí dynamičnost, do níž jsme byli uvedeni při křtu, jímž začíná naše účast na společenství založeném na trojičním životě. V Kristu přicházíme, abychom s Otcem a Duchem Svatým sdíleli jeho život. Jsme pomazáni láskou Ducha Svatého. Působení Ducha není jen „duchovní“, dotýká se i naší hmotné, tělesné reality. Do pomazání Duchem Svatým je zapojen celý člověk; dokonce i tělo zakouší tuto milost v lásce, kterou sdílíme s druhými, skrze každý úkon přijetí a služby lásky.

Eucharistie utváří také náš pohled na svět, náš vztah k němu. Svět byl totiž stvořen jako „matérie“ tvořící univerzální eucharistii a lidstvo bylo stvořeno jako kněz této vesmírné svátosti. Eucharistie proto určuje náš liturgický postoj ke světu. Staví nás do středu světa a umožňuje nám spojit se v našem úkonu

¹² Srov. *Sermo* 272.

vzdávání díků Bohu, přijímání světa od Boha a zároveň jeho obětování Bohu. Když naplníme svět eucharistií/díkůvzdáním, eucharistie nám tak umožní přeměňovat náš život, který dostáváme od světa, v život v Bohu, ve společenství.

Synodalita jako životní styl církve, je dar, který nemůžeme produkovat vlastními silami nebo strategiemi. Jde naopak o postupné kroky směrem k účasti na Kristově těle a k začlenění do něj. Ono nám – jednotlivcům i celému společenství –umožňuje mít „stejně smýšlení jako Kristus Ježíš“, jak říká svatý Pavel (srov. Flp 2,5). Synodalita nás totiž skrze jediné společenství s Kristem a zároveň s bližními uvádí do myšlení a postojů samotného Krista. Navzdory našim hříchům tak můžeme jako církve zpřítomňovat Krista, který uzdravuje, utěšuje, stará se a uvádí své bratry a sestry do Otcova obětí. Jako obětovaný Beránek, ve spojení s Bohem, církve v eucharistii objeví sebe jako lámaný a obětovaný chléb „za život světa“ (J 6,51), aby „svět byl spasen“ (J 3,17).

Život z víry v sobě nese krásu. V uplatňování synodality se vždy určitým způsobem nebo na určité úrovni tato krásu ukáže a ožije. Je bezpečným znamením působení Ducha Svatého v našem životě. Tato krásu obsažená ve víře, přesahující rozum, zapojuje inteligenci srdce a mysli, protože pravda má svou vlastní krásu. Krásu však neznamená pouhou harmonii a rovnováhu. Je spíše plodem velikonoční dynamiky, do níž jsme byli uvedeni při křtu. Bůh, láska, je jedinou skutečností, která je schopna působit v rozporuplnosti dějin, v jejich tragédiích, dokonce i ve smrti. Konkrétní božsko-lidská přirozenost Ježíše Krista ve velikonoční události představuje proto nejvyšší Boží slávu, kterou jsme schopni vnímat jako krásu. Jediným možným půvabem v křesťanství je velikonoční půvab neboli půvab tragédie a jejího překonání, půvab oběti a plodů, které z oběti

vzejdou, půvab nenávisti a lásky uprostřed ní, která proměňuje nenávist v dar; půvab smrti a vzkříšeného života, který ze smrti vzejde.

a. Krása je protikladná, protože Kristus umučený na Kalvárii je tentýž Kristus, o němž se říká, že je nejkrásnější ze všech lidských synů.

Z toho plyne, že půvab nemůžeme vnímat jen na rovině vzhledu. Je to natolik paradoxní, že bez světla osvěčujícího mysl to nelze pochopit. Tímto světlem je Duch Svatý. *Kalón* (řecky *krása*) zahrnující krásu i dobro, se uskutečňuje ve zničení hříchu. K tomuto zničení dochází skrze oběť z lásky, v níž zlo, přestože znetvořuje, deformuje a oškliví, nemůže odstranit plnost slávy, zjevené v činu spásy na téže znetvořené tváři.

Při kontemplaci ukřižovaného Krista nám Duch Svatý zjevuje, že život proniknutý láskou je krásný. Pakliže církev je společenstvím křesťanů, kteří se snaží žít své křestní povolání, jež je svou podstatou povoláním k lásce, církevní společenství má co do činění s krásou. Krása je dar duchovní celistvosti, kterou každému dává Duch Svatý. Krása se dotýká našeho vykoupení, protože je to lidský život přijatý s láskou. V kráse spočívá moudrost pravého života; krása je výsadní cestou, která umožňuje přístup k Duchu Svatému a duchovnímu světu. Pro křesťana se krása neprojevuje jen (nebo dokonce ne primárně) v umění, ale skrze liturgii, kde přijímáme tento „život v Duchu“, a mnoha způsoby, kdy je skrze konání dobra každého člověka láska předávána. V životě víry je „krása“ okamžikem, místem, kde se pravda, láska a bytí protíná s osobou ukřižovaného a vzkříšeného Krista. Skrze působení Ducha Svatého je život každého křesťana neustále přetvářen v místo, kde se „protíná“ čas a prostor; každý křesťan je přetvářen v posvěcující světlo ke službě celého lidstva.

b. Pro pokřtěného člověka je krása životním stylem a způsobem bytí. Zjevuje krásu Krista v našem těle a projevuje jeho vykupitelskou milost. Krása se v křesťanském životě může projevovat v obrazech a uměleckých formách, nebo se může projevovat v „*poiesis*“ adorace a liturgie, které využívají jazyky přesahující slova a pojmy; nebo se může projevovat v prostých skutcích lásky a poctivosti, které nám navracejí naši lidskost. Církev tak objevuje, že široká škála jejich komunikačních kanálů je pro její zkušenost Ducha Letnic zásadní a podstatná. Duch je vždy tvůrčí a svědčí o ukřižovaném a vzkříšeném Kristu v jakémkoli lidském jazyce. Jak ve chvílích extatické kontempace, tak ve chvílích, kdy se vědomě věnujeme tomu, jak se víra projevuje v kráse, dotýkáme se lemu Božího roucha; krvácení naší duše a celého bytí je uzdraveno a my vidíme božskou slávu zjevenou v Kristově tváři (srov. 2 Kor 4,6; Jn 1,4).

Pozitivním aspektem tohoto pojetí krásy je, že nikoho nenutí. Pokud zaujmeme argumentační, převážně pojmový nebo etický přístup, vzniká diskuse, která končí dialektikou názorů. Krása je utvářena vírou a pramení z víry, dotýká se proto nejhlubších pramenů naší touhy po Bohu. Krása nás k sobě volá a neklame, není nejednoznačná. Její autorita je mnohem hlubší než rozum. Krása nás fascinuje, přitahuje a uvádí do svých komnat, jak říká Origenes o nevěstě v Písni písní.

c. Krása nás uvádí do církevního společenství. Více než jakákoli jiná duchovní skutečnost pomůže krása církvi, aby se neprojevovala jako pouhá instituce, ale aby se mohla projevit jako živé tělo, které je v dějinách a v Království. Synodalita jako konstitutivní prvek církve bude vyjadřovat dynamickou krásu života/společenství a svatosti církve.

Synodální církev je povolána, aby byla **církví ekumenickou**.¹³ Plnost společenství, které nás čeká, je již předjímana v synodálním procesu a v realitě

¹³ Synoda biskupů, *Přípravný dokument*, str. 36.

univerzální církve. Uvědomujeme si však, že je částečná a neúplná. Z tohoto důvodu je podstatným prvkem synodálního procesu ekumenický rozměr, protože vychází ze stejné touhy, kterou Kristus vyjádřil ve své modlitbě k Otci, „aby všichni byli jedno“ (J 17,21). Je to dynamické společenství, v němž se neztrácí legitimní rozmanitost církví, ale jejich dary, historie a svědectví o Kristu jsou shromažďovány a uchovávány ve prospěch celého Kristova těla. Takové společenství posiluje svědectví a poslání v celé Pánově rodině; nemůže ji tedy oslabit. Synodní proces je zároveň procesem pokání, odpuštění a smíření, protože každé společenství si ve své paměti a historii nese rány minulých rozdělení a příslib budoucí jednoty. Když se církev, složená ze synodálních církví, spojí ve společenství, stane se světlem pro rozdělené národy světa. Konflikty a násilí lze překonat, naše dějiny lze uzdravit a usmířit, abychom mohli vstoupit do plnosti našeho společného lidství, spolupracovat pro dobro všech a být zodpovědní za celé stvoření v našem společném domově.

Církev kráčí vstříc Království, ale zároveň je zakořeněna na mnoha místech. Slovo „církev“ od samého počátku označuje jak místo, tak i vědomí sounáležitosti s univerzálním společenstvím. Pro konkrétní lidská místa: Efez, Korint, Antiochie, Řím atd., znamenala „církev“ vždy společenství, které patří Bohu, společenství, které Bůh získal krví svého Syna (srov. Sk 20,28). Proto nepoužíváme pojmy „části“, když mluvíme o církvích ve světě, ale spíše mluvíme o „místní“ církvi, o „církvi na daném místě“. Boží církev se tak obrací k celému lidstvu, proniká do všech míst světa a uskutečňuje se tam skrze křest, odpuštění hříchů a dar Ducha Svatého společenstvím eschatologického smíření.

Každá z těchto církví existuje v diaspoře a je součástí putující církve na cestě do Království, kde budou všichni ze „čtyř stran“ shromážděni do konečného a úplného společenství, které promění již existující společenství.

Proto je každá místní církev zcela otevřená eschatologickému horizontu, „přesahování“, které ji vytrhuje z jejích vlastních hranic, z uzavřenosti do sebe samé, dokonce i z hranic daných její účastí na dějinách a osudu místa, kde je zakořeněna. Protože se v každé z církví nachází to, co je ve všech, a ve všech to, co je v každé z nich. Společně jsou jedinou Boží církví. Nejsou takové v tom smyslu, že by každá z nich přidávala něco, co by se mohlo zdát, že jiné chybí, ale proto, že každá z nich je totožná s církví, kterou Bůh vzkřísil v Jeruzalémě v den Letnic; církví, která očekává Království jako zástavu a prvotiny (srov. 2 Kor 1,22; 5,5; Řím 8,23; Ef 1,14), Království Boha Otce, na němž se ještě plně nepodílí, ale které ji čeká v oslavě všeobecného společenství.

Jednat v synodální spiritualitě. Rozvíjet synodální postoj církve

Synodální církev je církví kontemplativní. Je církví, jejímž středem je Písmo svaté a svátosti, protože jsou školou otevřenosti spásnému Božímu jednání v celém stvoření, v lidském životě a v dějinách. Nelze uskutečňovat či udržovat synodalitu, která by nebyla založena na modlitbě církve a celého věrného Božího lidu. Modlitba udržuje srdce a mysl otevřenou všemu, co Bůh koná a co touží vykonat pro lidstvo a pro stvoření. Krom toho modlitba živí a proměňuje lidskou vůli takovým způsobem, že se stále snažíme toužit a jednat podle Boží vůle a podle jeho plánu spásy. Tak je každá modlitba darem Ducha Svatého, který nám umožňuje napodobovat Krista, jehož celé bytí je modlitbou.

Modlitba církve, ve svátosti a v liturgii, je také setkáním s živým Bohem, jenž jedná v čase a který sám je Pánem času. Modlitba je proto okamžikem zjevení, v němž spatřujeme to, co již Bůh vykonal a jak nás přetváří. Proto církev je nejen ochránkyní živé paměti lidstva (kým jsme a kým jsme povoláni být), ale i svědkem překvapivé naděje, která v nás stále působí jedná skrze Boží milost.

Synodální církev je církev naslouchající.¹ Vnímá všechny způsoby, skrze něž s námi komunikuje Bůh. Je vnímavá k dění ve světě a k mnoha hlasům, které vyjadřují náрек, protest, prosbu a svědectví. Církev naslouchající je pozorná k rozmanitosti lidských životů, kultur, národů. Dalo by se říct, že je místem, které pohostinně přijímá člověka s jeho příběhy a vyprávěním. K naslouchání je tře-

¹ Synoda biskupů, *Přípravný dokument*, s. 12.

ba, aby si společenství církve na prvním místě bylo vědomo toho, co přináší do světa, což umožní, aby bylo naslouchání církve pozorné, a tak nebylo pouhým „slyšením“. Církev si musí uvědomovat, že „naslouchání“ je aktem pozornosti, darem a uznáním druhé osoby. Je nejprve ochotou nechat druhého promlouvat jeho vlastním hlasem, aniž bychom urychleně nabízeli východiska a řešení, byť vedená dobrým úmyslem pomoci. Naslouchání je darem, který nás přibližuje potřebám druhého. Nese s sebou etický závazek kráčet s druhým, neboť v okamžiku, kdy nasloucháme druhému, činíme z života tohoto člověka a z jeho osobního příběhu součást našich životních příběhů. To se uskutečňuje zejména tehdy, když jsme nablízku těm, jejichž život je postižen chudobou, těm, kdo prožívají odmítnutí, jsou odsouváni na okraj zájmu, anebo těm, jejichž život je protkán nespravedlností zapříčiněnou zlovolným jednáním druhých. V naslouchání druhým se také sami učíme: Ryzím způsobem se snažíme čerpat z intuice, zkušenosti a moudrosti druhých. Naslouchání, které je současně učením se, je aktem vzájemného závazku, protože všichni jsme zapojeni do společného hledání dobra, k němuž nás volá Duch Svatý. A proto, v nejlepší slova smyslu, je rozlišování doprovázeno otevřeností a inkluzí.

Když „nasloucháme“, jsme naladěni na hlas Ducha Svatého, který zní v hloubi našeho nitra, a na hlas přicházející zvenčí (hlas druhého). Hlas Ducha často není uchopitelný slovy, nicméně k nám v tiché Boží hudbě mluví „od srdce k srdci“.

Naslouchání na této úrovni vyžaduje svobodu být připraven k čemukoli, co od nás Duch žádá a kam nás Duch vede. To od nás vyžaduje naslouchat s porozuměním a pochopením víry takovým způsobem, že se Kristus a Boží Slovo stávají školou, v níž se učíme rozpoznat, porozumět a posoudit to, co jsme slyšeli.

Synodální církev je církví rozlišující.² Církev je společenstvím putujícím po stezkách, skrze něž nás Bůh provází v celých dějinách.³ Aby si církev byla jistá, že se jedná o cestu, na níž ji opravdu Bůh provází, musí neustále aktivně rozlišovat. Byť by se mohlo zdát, že jde o rozvažování a vyhodnocování, které je typické pro lidské uvažování, rozlišování znamená něco jiného. Jde o výsostně teologickou záležitost. Je darem moudrosti k tomu, abychom všechny věci viděli v jejich vztahu k Bohu a abychom rozpoznali trvalý Boží plán pro lidstvo, zjevený v Kristu. Rozlišování je výrazem touhy našeho srdce milovat Boha a nacházet nejlepší způsoby, jak sloužit Božímu plánu spásy ve stále se měnících a velmi složitých okolnostech našeho života, aniž bychom ztratili ze zřetele úděl a cíl, k němuž nás Kristus volá. Znamená to, že rozlišování nás zavazuje ve stálém procesu obrácení našeho vidění a poznávání, lásky a jednání, zatímco se přibližujeme tomu, abychom svět viděli skrze Krista a v Kristu, a tak vnímali trvajícím dílo spásonosné Boží milosti v našem světě. Takový život je také životem v Duchu Svatém, který jedná v nás a v církvi, který nás připodobňuje Kristu a uvádí do pravdy.⁴

Modlitba. Rozlišování se děje vždy v konkrétní situaci. I když se mohou okolnosti rozlišování měnit, vždy se odehrává v modlitbě a v naslouchání. Modlitba nás otevírá a disponuje nás k pozorné službě Božímu slovu. V modlitbě rozpoznáváme způsob, jakým je v každé situaci a v každém okamžiku přítomný a jednajícím Bůh.

Samotná modlitba Páně, Otče náš, nejdůležitější modlitba v životě křesťana, je modlitbou za dar rozlišování: „Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvět' se jméno tvé... buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi“. Jde o modlitbu, kterou Kristus žije nejen svým jednáním, ale celou svou bytostí. Skrze tato slova, která jsou nám tak známá, připravujeme sami sebe k rozlišování:

² Synoda biskupů, *Přípravný dokument*, s. 13.

³ II. vatikánský koncil, *Lumen gentium*, kap. VII a VIII.

⁴ Srov. Flp 2,5; 1 Kor 2,16; Jan 16,13; Řím 8,26 n. Srov. *Lumen gentium*, čl. 12. Viz také *Přípravný dokument*, s. 9-10.

- Jsme směřováni k Bohu coby zdroji a cíli našeho života. Tím, že jsme byli přijati za Boží děti, jsme schopni poznat přirozenost a hloubku Boha nikoliv jako vzdáleného božstva, nýbrž jako Abba, Otce (Gal 4,6).
- Znáť a milovat Boha znamená snažit se konat jeho vůli. To je stálým úkolem života každého z nás a také základním pramenem naší radosti. Rozlišování je aktem víry: poznávat, milovat Boha a důvěřovat mu v každé věci a v každé okolnosti našeho života. Platí-li toto o každém z nás, platí to také o církvi, celém společenství věřících.
- Jsme schopni odhalit, že Bůh vede nejen nás osobně, ale také celé lidstvo a celé stvoření.
- Uvědomujeme si, že se naše vztahy a naše zodpovědnost mění. Stáváme se Kristovými služebníky a přáteli v díle uzdravení světa až do chvíle, kdy svět dosáhne plnosti spásného Božího plánu. Jde o náš vstup do nového způsobu porozumění a jednání, který je také znamením našeho obrácení.

„Bud' vůle tvá“ nejsou jen slova modlitby. Jsou vyjádřením hluboké touhy a závazku. Jak ve velkých věcech, tak i v běžných záležitostech života, kdy Boží Duch promlouvá slova Pánovy modlitby v nás, se naše rozlišování stává přebýváním v Bohu, čímž je hlásáno Boží království a posvěcováno Boží jméno v Kristu. Rozlišování je proto pevnou součástí povolání a poslání každého člena církve i církve samotné. Prosíme o tuto schopnost pokaždé, když vyslovujeme modlitbu Páně a když stále hlouběji pronikáme do jeho života a do jeho služby.

Rozlišování jako naladění – metafora. Dar rozlišování lze, různými způsoby, vnímat skrze hudební terminologii. Často se učíme zpívat tím, že zpíváme s ostatními. Od nich se učíme rozlišovat čisté tóny od těch falešných. Krok za krokem se učíme zpívat a postupně si uvědomujeme, téměř intuitivně, kdy jsme

v harmonii s ostatními. Podobně, ve vztahu s Bohem, můžeme rozpoznat to, co je pravé a v harmonii s Božím plánem, od toho, co neladí nebo zní jako nesprávný tón. Učíme se také způsobu Boží lásky a Božího jednání pro spásu světa prostřednictvím „hudby kříže“. Rozlišování je úkonem lásky k Bohu a k bližnímu. Je poznáním, které vyrůstá z lásky. Rozlišujeme-li v lásce a skrze lásku, začínáme rozumět realitě ve všech jejích souvislostech, v jejím zaměření na účast v životě Boha-Trojice. Rozlišování je proto také otevřeností srdce, v lásce a v milosrdenství ke všem věcem, jak potvrzuje svatý Izák z Ninive (sv. Izák Syrský):

Co je to milosrdné srdce? Je to srdce, které hoří pro celé stvoření, pro lidstvo, pro ptáky, pro zvířata, pro démony a pro všechno, co existuje. Při vzpomínce na ně oči milosrdného člověka hojně roní slzy, silným a prudkým milosrdenstvím, které svírá srdce takového člověka. A tak je velkým soucitem pokořeno srdce a člověk nesnese slyšet ani vidět jakoukoli újmu nebo nepatrný zármutek u kohokoli ve stvoření. Proto takový člověk neustále pronáší slzavé modlitby i za nerozumná zvířata, za nepřátele pravdy a za ty, kdo jí nebo jemu ubližují, aby byli chráněni a dočkali se milosrdenství. A podobně se takový člověk modlí za rodinu plazů kvůli velkému soucitu, který bez míry plane v srdci, jež se připodobňuje Bohu.⁵

Rozlišování se tedy uskutečňuje skrze život církve, život plný víry jejích členů, skrze život liturgie, pozornost k živému slovu Písma a k slavení svátostí. Všemi těmito způsoby je pro nás každodenní život církve velkou školou rozlišování.

Zaměřenost na Boha – pro naši svobodu. Chceme-li žít tuto „harmonizaci“ s Kristem, kterou v nás tvoří Duch Svatý, musí být stále středem našeho života Bůh, jeho stálým „cantus firmus“. Proto je rozlišování vždy jednáním zaměřeným na Boha. Je vedeno Kristovou láskou a naší touhou prohloubit naši službu Kris-

⁵ Sv Izák z Ninive, homílie č. 81.

tu a budovat jeho Tělo, kterým je církev. Rozlišování pramení přímo z naší lásky k Bohu, který nás připodobňuje sobě a svému spasitelskému dílu, zjevenému v Kristu a vedenému Duchem Svatým.

Rozlišování ve svobodě. Rozlišování vyžaduje svobodu. Svobodu sloužit Bohu a bližnímu, pokoru, která přijímá Boží svobodu, zvoucí nás ke službě. Každé autentické rozlišování proto začíná zkoumáním nakolik jsme svobodní a prosbou o milost, abychom byli připraveni ke službě Bohu. I když se naše rozlišování toho, co od nás Bůh žádá, bude odehrávat uprostřed našich tužeb, myšlenek a plánů, tyto se nikdy nesmějí stát hlavním předmětem našeho zájmu. Jako jednotlivci či společenství musíme tyto touhy, myšlenky a plány zkoumat, nakolik nás ovlivňují, abychom zjistili, zda nám v našem rozlišování pomáhají, anebo zda nás blokují: Brzdí nás v naslouchání a v porozumění? Pomáhají nám být otevření a disponovaní vůči hlasu, kterým k nám Bůh promlouvá? Je třeba se před začátkem rozlišování nejprve smířit a připravit k odpuštění? Anebo to spíše bude jedna z milostí, které dosáhneme v průběhu samotného procesu rozlišování? Jsme k takovému kroku připraveni?

At' už budeme své touhy, myšlenky, plány a životní příběhy posuzovat jakkoliv, budeme vždy potřebovat milost svobody k jejich opuštění či proměně, jestliže nám budou překážkou k dosažení Boží vůle. Nebudeme moci správně rozlišovat, jestliže nebudeme svobodní a připravení dát se k dispozici Bohu. V tomto smyslu také rozlišování vyžaduje **dát Bohu svobodu** požadovat od nás vše, co je nutné pro službu Bohu.

Pro veškeré své rozlišování musíme hledat právě takovou svobodu, prosit o milost čistého úmyslu a o nerozostřenou pozornost. Bez této schopnosti budeme vždy v nebezpečí udělat z Boha našeho služebníka. Rozlišování by se v takovém případě stalo rouháním.

Pokora. Každý akt rozlišování, ať osobní, anebo komunitní, začíná pokorou. Prubířským kamenem je velikonoční tajemství. Zatímco tedy společně putujeme v postoji pokory, budeme putovat také v pokoře ukřižovaného a vzkříšeného Pána. Je to moudrost kříže, která nás učí a vede v rozlišování. Je to moudrost, která nemá obavu, že v očích dezorientovaného světa bude považována za hloupost. Takový postoj touží po účasti na díle ukřižovaného a vzkříšeného Krista, která otevírá cesty pro nový život v Duchu Svatém, aby lidstvo a celé stvoření mělo život a mělo ho v hojnosti (srov. Jan 10,10).

Spočívá-li pokora ve vědomí, že vše co máme je dar, poznáváme také, že potřebujeme Boží milost, která osvětluje náš sklon ke hříchu a osvobozuje nás od něj. Nejen že hřích vstupuje do našeho jednání, ale také zkresluje naše poznávání a posuzování. Můžeme být kořistí klamných představ, které vypadají jako dobré. Jestliže je nedokážeme adekvátním způsobem rozpoznat, mohou se pro nás stát překážkami. Rozlišování proto vyžaduje snahu o pravdu a bezelstnost. Budeme tak moci být otevřeni vůči druhým, jejichž pohled nám pomáhá v posuzování. To se týká zejména komunitního rozlišování. Je třeba mít touhu být otevřený moudrosti tradice a pravdě, kterou církev nese svým učením a svým životem ve společenství. Je třeba mít pokoru k uznání vlastní chyby a nedopatření, pokoru se změnit a být otevřenější vůči Bohu, který nás volá.

Církevní dimenze pokory pro schopnost rozlišování. Každé rozlišování, také když se vztahuje k jakékoliv osobní otázce nebo volbě, je rozlišováním ve společenství víry a spolu s tímto společenstvím; je tedy jednáním bytostně církevním. Ať je výsledek konkrétního rozlišování jakýkoliv, vždy vede k hlubší víře v poslání církve. Právě tento fakt je jednou z charakteristik pravého rozlišování.

Je ale také důležité, aby rozlišování bralo v potaz, že každý člen církve je učedníkem i učitelem. Nejen to. Abychom se stali učiteli, je třeba být nejprve

zapsáni do Pánovy školy jako učedníci. Je-li pokora k učení se a následování podmínkou učení druhých, vidíme, jak široké a hluboké důsledky to přináší pro život v církvi. Je-li pravdou, že každý biskup je jak učedníkem, tak i učitelem, to též platí pro každého kněze a rodiče a pro všechny, kdo učí druhé svědectvím vlastního života.⁶ Je k tomu třeba nejen pokory jako předpokladu každého autentického učedníka, ale také otevřenosti bez strachu, bez vlastních ambic, bez předsudků a nejrůznějších ideologií, které mohou zaslepit náš pohled na Boží jednání ve světě a zkreslit naše rozpoznávání „znamení času“.⁷ Kvalitu našeho rozlišování a rozhodnutí z něj plynoucí můžeme posuzovat podle míry, jakou přispívá k budování církve, k upevnění církevního společenství a jejího poslání. Nic z toho nemá oslabit tvořivost, svobodu a odvahu (parrhesia) k následování Ducha Svatého, který nás vede k poznání a lásce Krista.⁸ Kristovo povolání nás vždy osvobozuje k tomu, abychom „zajeli na hlubinu“ (srov. Lk 5,4). V každé fázi procesu však bude rozlišování a jeho plody vedeno pokorou, která hledá dobro všech. To bude někdy vyžadovat, abychom v láskyplné trpělivosti a porozumění dali v důvěře a pokoji prostor každému účastníkovi společného rozlišování. Na rozdíl od jiných typů rozhodovacích procesů nepřinese rozlišování své plody, jestliže bude jednostranně zdůrazňovat jeden úhel pohledu a jeden styl jednání. Uvnitř každého společenství budou mít lidé odlišné schopnosti a odlišné úhly pohledu. Ne všichni postupují stejným tempem (srov. 1 Kor 8,9). Součástí růstu, který komunitní rozlišování přináší, je úcta ke každému člověku, skutečná touha, aby nikdo nebyl vyloučen, a trpělivé očekávání připravenosti všech.

Pokora se projevuje v našem způsobu naslouchání a čekání. Ano, hlavní linií je naslouchání vstřícné, které je velkorysé k tomu, kdo promlouvá, i tehdy, kdy

⁶ Srov. *Episcopalis Communio*, čl. 5.

⁷ II. vatikánský koncil, *Gaudium et spes*, čl. 4 a čl. 11.

⁸ Synoda biskupů, *Přípravný dokument*, s. 12.

můžeme s druhým nesouhlasit, nebo být nejistí z toho, co a jak říká. Vstřícné naslouchání neprobíhá ve spěchu. Naopak se snaží najít úhel pohledu, z něž je vypovídáno, odkrýt intuici, pravdu anebo bolest toho, co je vypovídáno, aniž by často mohlo být celé toto poselství plně vyjádřeno slovy. Připravenost k velkorysému, pokornému a přijímajícímu naslouchání se dotýká všech zúčastněných a podmiňuje vnímání reality, kterou tito lidé žijí a zakoušejí. Často se tato realita bude od naší lišit, proto musíme být připraveni vydat se na cestu, vstoupit na půdu, na kterou nejsme zvyklí a na které se nemusíme cítit ve své kůži. Z jistého hlediska je tato cesta cestou vtělení a my musíme být připraveni odhalit, že Kristus je již ve světě druhých přítomný a očekává, že jej zahlédneme.

Tímto způsobem proces rozlišování umožňuje celému společenství růst v hlubším poznání sebe sama, v solidaritě a ve vědomí příslušnosti k jedinému Pánu. Spolu s pokorou se nám proto dostane také daru velkorysosti, laskavosti a mírnosti tak, abychom se v trpělivé vytrvalosti mohli navzájem snášet, abychom tvořili čas a prostor, v němž mohou růst a prohlubovat se vzájemná důvěra a víra v Krista (srov. Gal 6,1–5). Toto úsilí bude také znamením, že celé společenství žije v oné požehnané svobodě, kterou rozlišování potřebuje, aby bylo možné nalézt Boží vůli a následovat ji.

Vděčnost a útěcha. At' již v průběhu rozlišování čerpáme z jakékoliv jeho metody a tradice, každé rozlišování začíná vděčností za vše, co Bůh učinil, co činí a co bude činit. Jde zejména o vděčnost za samotného Krista a Duchu Svatého, který nás shromažďuje, podporuje a vede v naší službě Bohu a bližnímu. Rozlišování, které pramení z útěchy, rozpozná, že již žije z hloubky víry, naděje a lásky. Na začátku uzná tyto dary, které jsou již v životě církve a v jednotlivých společenství křesťanů přítomné. Tyto dary jsou jasnou známkou přítomnosti Ducha Svatého, který posiluje společenství v jeho životě a poslání. Za jakýchkoliv

okolností rozlišování začíná a rozvíjí se ve vděčnosti za tyto dary. Chápe, že jde o autentické dary, jimiž Duch pomazává každého křesťana a naplňuje celou církev. Jsou to plody Božího království, které je prozatím skryto a jehož příslib však je již zaručen a naplněn Kristem.

Pokud rozlišování nespočívá v milostech, které již společenství církve obdrželo, riskujeme, že opomeneme dosavadní dějiny spásy a zkušenost útěchyplné přítomnosti Boha v našem životě. Pokud k tomu dojde, rozlišování pronikne skleslost. Projevem toho je ztráta víry. Ať jako jednotlivci, anebo jako společenství se necháme přemoci složitostmi života a zdánlivými překážkami. Jsme pak ustrašení a paralyzovaní, snažíme se zajistit si vlastní bezpečnost, hledáme falešnou útěchu ve věcech anebo v naší vlastní seberealizaci, a nejsme otevření tomu, k čemu nás Duch Svatý volá. V takových okamžicích prožíváme rozlišování v únavě z bojů, v zahořklosti z konfliktů a roztěkanosti. Zakoušíme ztrátu důvěry, tvořivosti a duchovního pokoje.

V každém procesu rozlišování je důležité umět rozpoznat tyto zdroje skleslosti, neboť mohou celé společenství držet v zajetí (srov. Gal 5,16–26). Dokážeme-li je však rozpoznat a popsat, otevírá se nám cesta, abychom se s prohloubenou vírou, poznáním a láskou navrátili k Bohu, který je naší moudrostí a zdrojem naší útěchy.

K rozlišování je zapotřebí času. Rozlišování nutně vyžaduje čas a naši ochotu mu tento čas věnovat. Nejedná se o zdržovací taktiku, která odsouvá rozhodnutí. Jde spíše o to, věnovat pozornost vnitřní dynamičnosti společenství, jeho rostoucí svobodě, účasti jeho členů a jejich porozumění, jejich otevřenosti vůči přijetí rýsujících se možností.

I když budeme mít dost prostoru, času a modlitby k růstu souhlasu, poznáme, že souhlas a z něj vyplývající rozhodnutí – plod samotného procesu rozlišování – je více než obyčejnou shodou o správnosti specifického rozhodnutí a jednání. V tomto souhlasu se odráží konvergence celého společenství, byť se bude uskutečňovat na různých úrovních přijetí a pochopení. Můžeme tak objevit, že v církevním společenství je konsenzus souhlasem a spoluprací ve službě poslání církve. Nejedná se o vnucení uniformity. Nejde o popření obdivuhodné interakce mezi milostí a přirozeností, které vedou naši existenci a naše dějiny.

Svoboda uvnitř souhlasu neničí ani nenarušuje rozmanitost. Je vyjádřením společné víry a důvěry, které jsou plodem rozlišování. Tato svoboda má obvykle tři aspekty:

- Na prvním místě se projevuje **důvěrou v kompetentní autoritu**, která poté, co společenství vykonalo rozlišování, se ujme rozhodnutí a předchozí rozlišení potvrdí. Jde o milost, která přísluší poslání církevní autority. Ta je ve službě Duchu Svatému, který jedná skrze služebníky, jež společenství potřebuje, aby udržovali živé společenství a jeho poslání v místě a čase.
- Na druhém místě bude výsledkem společenství, jež prožívá útěchu skrze rozlišování, jeho vnitřní pokoj. Ten se projeví na hlubší rovině života společenství, než by byl jen obecný souhlas, totiž na rovině společné víry. Tato víra se zakládá nejen na zkušenosti, že Duch Svatý je přítomný a jedná ve všech členech společenství, ale že je to **sám Duch Svatý**, který jedná ve společenství; v těch, kdo přijali službu ve společenství, a v těch, kterým tito služebníci slouží. Ať je podoba výsledného rozhodnutí jakákoliv, všichni členové společenství v něm mají nalézt svůj pokoj.

- Za třetí, **konsenzus je přijetím spoluzodpovědnosti**, kterou vykonávají všichni členové společenství podle míry milosti, kterou každý dostává pro život církve. Spoluzodpovědnost je uskutečněním hluboké a dynamické skutečnosti spoluúčasti a společenství, které vyvěrají z křestní milosti.⁹ Ta se projevuje skrze hluboký smysl jednoty a pokoje. **Ze zodpovědnosti vychází „skládání účtů“**. V rozvoji synodality skládáme účty jedni druhým z toho, jak užíváme své dary a svou zodpovědnost ve službě církvi a jejímu poslání. Tato připravenost k „účtování“ je také výrazem naší pokory, naší otevřenosti postavit se před druhé. Není výrazem moci a podrobení si druhých, nýbrž vědomím, že ve společenství sobě rovných jsou všechny služby a dary ve službě Kristu.

Toto skládání účtů a přijetí zodpovědnosti se rozvíjí v dějinách, neboť je vykonáváno ve vztahu k těm, kdo nás předcházejí (tradice a předchozí generace), a k těm, kdo přijdou po nás (naděje budoucích generací). Tak můžeme začít žít a zúročit všechny dimenze společenství, spoluúčasti a poslání. Nakonec, je to sám Bůh, jemuž skládáme účty.

Všechny tyto dimenze vyvěrají z přebývání Ducha Svatého v celém společenství, kde Duch Svatý umožňuje, aby život církve byl životem **poslání**. Tak je společenství církve prožíváno jako živá **koinonia** skrze rozmanitost a sdílení darů, které přijímáme od Boha. Společenství si tím také uvědomuje, že tyto dary či charismata, jelikož jsou dána pro dobro společenství a jeho poslání, si nemohou vzájemně konkurovat. Společenství křesťanů se musí stále snažit žít dynamickou pluralitu darů v jednotě, která je odvozena od služby poslání, svěřeného církvi Pánem. Touto cestou, ať už bude církevní společenství čelit jakýmkoliv okolnostem a výzvám, bude stále jednat v útěše. Uchovávat církev v radosti ze společenství, spoluúčasti a poslání, je znamením leadershipu a služby Božímu lidu.

⁹ Synoda biskupů, *Přípravný dokument* s. 12.

Rozlišování a moudrost. Rozlišování je jednáním v moudrosti, pozorným k Bohu, který jedná v církvi, ve všech národech a v celém stvoření. Bůh je Bohem naslouchajícím volání chudých, trpících a zatoulaných, volání samotného stvoření. Je Bohem, jenž zná nespravedlnost světa a také zranění, která tato nespravedlnost zanechává na duši a na těle. Ale je také Bohem, který nám ve zmrtvýchvstalém Kristu a v daru Ducha Svatého dal nové porozumění smyslu Božího jednání (Kol 1,15–21; Ef 1,3–23; Řím 8,31–39). V každé době a v každé situaci se tak uskutečňuje Kristovo jednání, osvobozující od „slepých uliček“, v nichž mohou naše jednání a naše životy skončit. Moudrostí, přijatou očima víry, se stáváme nástrojem Božího království, které přichází, vytvářením pokoje, tím že jsme posly království života. Právě zde můžeme začít chápat, že samotné rozlišování je součástí procesu spásy, když budeme dávat konkrétní podobu slovům modlitby, kterou jsme začali tuto kapitolu: „Bud' vůle tvá, jako v nebi tak i na zemi.“

Rozlišování je pozvolným, trpělivým a hlubokým úsilím sloužit spásnému Božímu jednání. Rozlišování je spoluúčastí na Kristově poslání smíření, uzdravení, odpuštění a pokoje.

Když cítíme, že jsme dospěli k rozhodnutí, že jsme prošli správnou cestou rozlišení či přijali vytouženou milost, je nutné **dopřát si času k jejímu potvrzení** a prosit Boha o potvrzení přijatého rozhodnutí skrze rostoucí spokojenost. Potvrzujícím znakem bude také energie a odhodlání realizovat to, co prošlo rozlišováním. Podobně budou znakem rozlišení také „plody“, které nebyly zjevné bezprostředně, nýbrž které se objeví teprve časem. Také toto potvrzení je jistým procesem. Zatímco rozhodnutí a jeho směr nám mohou být jasné, jejich uskutečnění často vyžaduje jistou úroveň adaptace či revize. A to nikoliv proto, že rozlišení nebylo správné, nýbrž proto, že je uskutečněno v proměnlivých okolnostech našeho života a naší doby. Tak jako plachetnice na moři manévrují

dle okolností větru, aby udržely svůj směr a dospěly ke svému cíli, tak je tomu i s uskutečněním našeho rozlišení, ve kterém nesmíme nikdy ztratit ze zřetele cíl, kterým je stále větší láska a služba Kristu a světu, do něž jsme posláni.

V průběhu rozlišování se synodální církve neobrací jen ke Kristově modlitbě, Otče náš, ale vyprošuje si také u Marie, Matky Boží, schopnost prosté a radostné důvěry a odevzdanosti: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ (Lk 1,38)

V prostoru naslouchání a rozlišování, jež jsou niterně spjaty, se pak rozvíjí uvědomování si **všech charismat, kterými Duch přispívá církvi ke společenství, spoluúčasti a poslání** (srov. 1 Kor 12,4 n.). Úřad v církvi je charismatem, které je dáno pro jednotu a věrnost církve a jako záruka pravdy víry. Avšak tato služba v církvi není odpoutaná od celku Božího lidu a od charismat, která Duch rozdává pro život církve v každém čase a na každém místě. Charisma církevního úřadu a charismata Božího lidu nejsou ve vzájemném protikladu. Obojí spolupracuje ve službě společenství a poslání. Rozvoj jednoho oceňuje a začleňuje to druhé, neohrožuje je, neomezuje a neznehodnocuje. Synodalita obnovuje tuto recipocitu a spolupráci charismat, a tak otevírá cestu k obnově a novému uspořádání (osvobození) církevních struktur a našeho porozumění tomu, jakou cestou je v církvi vykonávána autorita. Vždy se jedná o dar, nikoliv o právo. Nikdy nejde o konkurenci, nýbrž o uskutečnění služby. Proto se moc v církvi poznává především podle pokory, kdy je vykonávána ve prospěch druhých (subsidiarita), pro jednotu a budování celého těla.

Chudí a periferie. Církve, následující svého Pána, projevuje bezpodmínečnou starost o chudé, neboť je povolána milovat své „chudé a trpící členy“ a „trpící a pronásledované pro spravedlnost“ (LG čl. 23). Synodální církve touží po tom,

aby do sebe začlenila chudé, sociálně vylučované a utlačované. Církev tak zakouší pravdu apoštolského rozhodnutí sv. Pavla: „Kristova láska nás nutí“ (2 Kor 5,14). Je to láska, která přivádí církev k chudým a vede její touhu jít k těm, kdo se ocitli na okraji zájmu. Pro církev je nutné porozumět životu těch, kdo se na periferii ocitli, neboť také tam se nachází Kristus (Mt 25,31 n.). Na této cestě nemáme jen naslouchat chudým, ale také naslouchat **s nimi**, se sociálně vyloučenými a s těmi, jejichž hlas může být umlčen v naší společnosti, nebo jehož přítomnost se může stát neviditelnou. Tato skutečnost bude vyžadovat jinou metodologii, totiž nalézt způsob, jak můžeme doprovázet a kráčet s těmito lidmi tak, abychom viděli realitu z jejich úhlu pohledu. V mnoha případech **to bude vyžadovat obrácení k periferiím a vystoupení ze zažitých komfortních zón a úhlů pohledu.**

Musíme si přiznat, že není jednoduché zapojit lidi na okraji do procesů, které u nich nemají svůj začátek. **Lidé na okraji a ti, kdo trpí násilím a zranitelností své chudoby, budou často hovořit o nezvyklých a neočekávaných věcech.** O záležitostech, které jdou proti naší intuici, a tak pro nás budou představovat velkou výzvu. V takovém případě **je nutné dát prostor, aby vyjádřili svůj hlas a svůj úhel pohledu,** místo abychom se snažili podříditi jejich hlas našim obvyklým kategoriím, či je vřadili do ustáleného institucionálního slovníku. Bude nutné připustit, že náš slovník a naše koncepty se symbolicky i doslovně obohacují díky těmto hlasům z okraje. **Je třeba znovu objevit vynalézavé pole působnosti evangelia a Božího království.** Taková proměna musí být vedena přesvědčením a zkušeností, že díky těmto všem osobám **promlouvá k církvi Duch Svatý a že skrze ně Kristus volá nás a celý svět k novému porozumění a k novému životu.**

Lidé chudí a na okraji žijí ve světě, ale také v samotné církvi. Zde narážíme na jiný rozměr „chudých“. Písmo svaté je nazývá „anawim“ a Ježíš je vyzdvihuje v blahoslavenstvích: „Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské“

(Mt 5,3). Jsou těmi, jejichž život je zcela závislý na Bohu. Nemají nikoho, na něž by se mohli obrátit a kdo by se postavil na jejich obranu. Tyto osoby je možné nalézt v každé farnosti, při každém slavení eucharistie a při každé farní aktivitě. **Jsou to ti, jimž se možná nikdy nedostává slova a naslouchání, avšak o jejichž svědectví a přítomnost by byla církev velmi ochuzena.** Tak jako Ježíš, jenž pozoruje chudou vdovu v jeruzalémském chrámu (srov. Mk 12,41 n.; Lk 21,1 n.), tak i oni často hovoří jazykem víry a zbožnosti. Je třeba je „vidět“ a učit se jejich jazyku. **Synodální církev musí mít oči Krista, aby viděla ty, jejichž tichá přítomnost vyplňuje okraje, v nichž je víra neviditelná, a přitom rozhodná.** Církev je sama církví „anawim“ – církví nepatrných, pokorných, těch, kdo nemají moc nebo sociální status, a přesto na ně Bůh pamatuje. **Jsou těmi, kdo svým životem svědectví a pokorné služby – v modlitbě a v jednání – ožívují církev. Jsou těmi, kdo jsou privilegovanými dědici Božího království.** Maria, Matka Boží, je jednou z nich a, umíme-li pozorně naslouchat, slyšíme stále zpěv jejího života.

„Církev nesmí chudé zklamat...“ (papež Benedikt, *Verbum Domini*, čl. 107). Synodální církev bude usilovat o to, aby všichni měli své místo a svůj hlas. Tato církev bude tvořivá, aby zviditelnila ty, kdo často nejsou viděni, jimž není nasloucháno a kteří jsou přehlíženi. To se týká také jiných církví a křesťanských společenství. Je také možné, že na okraji našich společností a našich církví objevíme mnoho dnešních světců a mučedníků, pronásledované křesťanské komunity a ty, kdo se snaží tvořit jednotu a mír mezi národy a náboženstvími.

Jak již bylo řečeno, **všechny tyto „synodální dary“ předpokládají touhu po našem vlastním obrácení.** Tedy touhu opustit naše předsudky a pohledy, abychom nechali vstoupit Boha do našeho života, do našich společenství, aby nás Bůh znovu učil, co znamená žít Boží království. Abychom otevřeli své oči a novým způsobem viděli svět, v němž žijeme, v jeho bolesti a v jeho kráse, v jeho

slabostech a v jeho nadějích. Abychom otevřeli naše srdce a viděli Krista uprostřed našich životů a znovu slyšeli jeho hlas: „Následuj mě“.

Obrácení je předpokladem velkého dobrodružství a rizika víry v Krista a v Boha, jehož Kristus zjevuje. V tomto procesu „umírání sobě samému“ můžeme žít pro Krista a plněji mu sloužit (srov. Flp 1,21 n.). Pán nám stále dává milost obrácení, abychom znovu začínali, abychom žili ve „světle Ducha Svatého“. Nejedná se o nějaký program osobní proměny, který můžeme zvládnout sami. Jedná se o dar, který nám může dát pouze Kristus, jelikož pouze on zaručí, že jde o Boží dar. Tato milost - dar - se nás týká mnoha rozmanitými způsoby, ať jako nenadálé překvapení, anebo jako objev, k němuž spějeme dlouhým hledáním. Avšak, pokaždé když jakkoli nastane, můžeme odpovědět jen zřetelným „Ano“. V takovém okamžiku si uvědomíme, že nejsme sami. Mnoho našich přátel také řeklo „Ano“ a vydali se spolu s námi na cestu obrácení. Mohou nám pomáhat, abychom stále uchovávali tento dar a žili z něj, jelikož jde o „Ano“ životu, Bohu našeho života. Synodální proces je tedy cestou obrácení, jasným „Ano“ Bohu života a církvi, jejímž posláním je žít „za život světa“ (Jan 6,51).

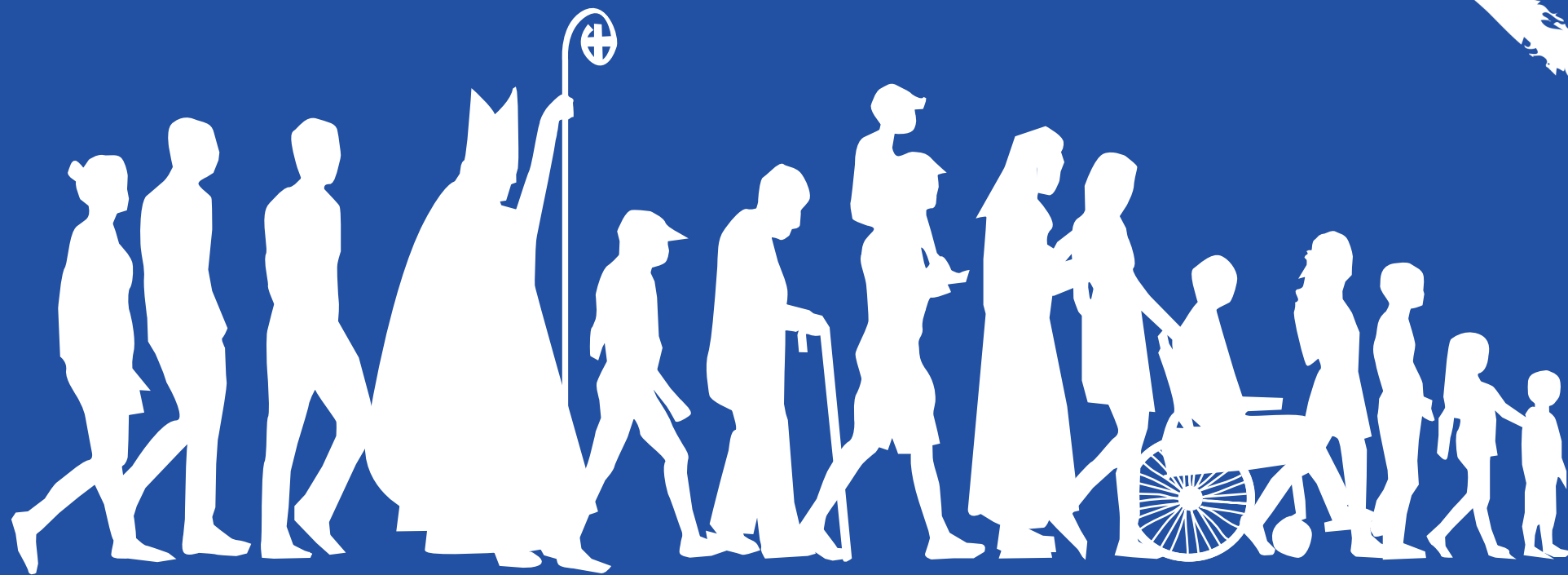
Synodální proces je cestou, kterou společně vcházíme do tajemství života a poslání církve. Na každé cestě, i tady, se setkáme s okamžiky zmatku, pochybnosti, neshody či únavy. V takových chvílích musíme vnímat víru a moudrost těch, kdo kráčíjí spolu s námi, zejména velkého společenství světců a všech těch, „kteří nás předešli se znamením víry“. Tyto osoby nám mohou ukázat, že velké dary víry, naděje a lásky lze skrze Krista žít v našich vzájemných vztazích s druhými, zejména s těmi, kdo se nacházejí v nouzi.

Také v těchto okamžicích potřebujeme být nesení božskými ctnostmi víry, naděje a lásky, které se projeví trpělivostí, vytrvalostí, smířením a starostlivostí.

Jsme pozváni kráčet společně, zvat všechny lidi k „hostině života“, jíž se účastní celé stvoření. Tehdy, v plném společenství Božího života, se můžeme spojit k velkému hymnu chvály, opěvujícímu vítězství trojiční lásky Boha:

Tomu pak, který má moc vykonat na nás věci nad pomyšlení nesmírně vznešenější, než my prosíme nebo chápeme, tomu buď sláva v církvi ve spojení s Kristem Ježíšem po všechna pokolení na věčné věky. Amen (Ef 3,20–21).

Naše paní na cestě. Theotokos Hodegetria

I

Ukazovat cestu

Jedna z nejstarších uctívaných ikon Marie, Matky Boží, je známá jako „Hodegetria“: ta, která ukazuje cestu. Na závěr našich úvah bychom mohli v Marii nalézt tu, která v sobě ztělesňuje všechny rozměry synodální spirituality, které jsme se pokusili načrtnout. Maria doprovází církev na synodálním putování. Jak je zobrazeno na ikoně, sama od sebe obrací naši pozornost na svého syna, který je pramenem naší spásy a cílem naší naděje. Každý rodič rozpozná prosté Mariino gesto. Tímto přirozeným pohybem lásky Maria otevírá cestu putující církvi. Ukazuje též cestu pro celé lidstvo hledající uzdravení a plnost života.

Maria, Matka Boží, je stále s námi v našem synodálním putování, protože je také „Matkou církve“ (Mater Ecclesiae); Matkou všech, kdo jsou společníky a učedníky jejího syna. Pokaždé, když se cítíme ztraceni, zmateni nebo když váháme na naší pouti, máme se pouze dívat na ni, jak nám ukazuje cestu.

Maria nemluví. Nemá to zapotřebí. Obrací jen náš pohled směrem ke svému synu. Ve svém gestu beze slov shrnuje celé poslání církve. I když je Boží lid „in via“ – na cestě – je stále uprostřed poslání. Tyto dvě skutečnosti nelze oddělit, protože existuje pouze jedna cesta a jediný předmět naší touhy, jediný pramen našeho života a naší naděje: Ježíš Kristus.

Právě putováním po cestě se stáváme společenstvím, ke kterému nás povolal Duch. Když kráčíme společně, objevujeme, že potřebujeme jeden druhého, abychom měli účast na poslání, které jsme dostali. Kráčíme bez ohledu na to, co neseme, a i když někdy potřebujeme, abychom byli nesení, nikdy nejsme zátěží. Ať už se nacházíme v jakémkoliv stavu či situaci, můžeme ukázat předmět naší lásky a zdroj naší naděje a radosti: Ježíše Krista, našeho Pána a Spasitele, Božího Syna a syna Mariina.

II

Putovat společně

V určitém smyslu je celý Mariin život putováním: je vnitřní cestou odevzdání se Božímu plánu, i tehdy když úplně nechápe, kam to povede. Mapa jejího života je pak také protkána množstvím fyzických cest: cestou z Nazareta do Betléma, cestou utečenců do Egypta a dlouhým putováním nazpět. Nacházíme ji, jak putuje se svým lidem, který se ubírá do Jeruzaléma, aby tam oslavoval velké svátky dějin Izraele. Najdeme ji na nejobtížnější cestě ze všech, když následuje svého syna v temné noci Kalvárie a Golgoty.

Potkáváme ji v klidu Božího mlčení jako matku, která očekává zvěstování nového života; která čeká, aby mohla uslyšet, jak ji zavolá její zmrtvýchvstalý syn, aby ho pak následovala na cestě vzkříšení. Ať už jde o vnitřní, či tělesné putování, o útěk do vyhnanství, nebo návrat, pro Marii existuje jedna jediná cesta: cesta víry v jejího syna Ježíše Krista, který je její cestou.

Díky svému synu zná Maria všechny cesty, které musí podniknout každý z nás. Je vpravdě „Naší paní na cestě“. Také ona se naučila, jak naslouchat

a odpovídat Slovu, které k ní přichází do stereotypů každodenního života, modlitby, bohoslužby a rodiny. Naučila se říkat pravdu v pokoře, protože také ona je jednou z „anawim“; naučila se zvěstovat příchod Božího království; naučila se sloužit mu s neochvějnou vírou a odvahou, a přitom nehledat cestu vlastní, ale pouze tu, kterou kráčí Kristus.

Jednou z jejich prvních cest je Navštívení. Zde nám Maria ukazuje, že pokud má synodální putování ohlašovat mocné dílo Boží, bude to putování mezigenerační. Při pohledu na cestu k Alžbětině domu můžeme vidět, že dary „starších“ jsou nezbytné, aby bylo možné rozpoznat, podpořit a živit milosti mladších generací. Jako dívka Maria z Nazareta potřebují také mladí někoho, kdo jim poskytne domov, když milosti, které obdrželi, mají mít čas k tomu, aby rostly. Když Maria a Alžběta jedna v druhé nacházejí přijetí a pochopení, jsou již svědkyněmi nového společenství, které vytváří Bůh. Společně mohou zpívat prorocký a radostný zpěv ohlašující příchod Božího království.

Jejich zpěv nepochází z nějakého již připraveného textu, ale z Ducha, který v nich působí. Na základě své zkušenosti zpívají „novou píseň“, která shrnuje celou tradici, v níž se nacházejí. Ve svém společném zpěvu a v hlase, který sdílejí, nemohou než jen zvěstovat to, co pro ně učinil Bůh. Třebaže jdou ve šlépějích prorocké tradice Izraele, nejsou to ženy, které by se dívaly nazpět. Jde o ženy kráčející směrem k budoucnosti, kterou již znají díky své zkušenosti Boží milosti ve svém životě.

Životy těchto žen jsou odjakživa propojeny. Vědí, že jejich život jim už nepatří. Náležejí nyní Boží budoucnosti a společenství, které se teprve rodí.

Maria a Alžběta předjímají prorockou církev. Jejich přítomnost nám připomíná, že církev hovoří lépe, když tak činí na základě své zkušenosti Boží milosti ve

vlastním životě. V cestě Marie ke své příbuzné Alžbětě a v odpovědi Alžběty se nám ukazuje putování směrem k synodálnímu společenství, které poskytuje přijetí, útočiště a radost. V nich se učíme, že ze slyšení Slova se rodí přijetí neočekávaného daru od Boha, u něhož není nic nemožné. Maria a Alžběta společně se všemi generacemi, které vstupují do jejich zpěvu, jsou již společenstvím naděje a Boží přísliby v Kristu nikdy nezůstanou nesplněny.

III

Putovat a pečovat o druhé

V evangeliích nacházíme Marii vždy na cestě s Kristem. Někdy je plná úzkostí a starostí o jeho bezpečí, avšak vždy jej následuje s ohleduplnou, pozornou a pečující láskou. Máme pocit, že jako ona učinila přibytěk pro Ježíše, tak poskytuje domov pro jeho učedníky a pro všechny, kteří jej následují. Když je Ježíš jejím přibytkem, jak by Maria nemohla žít milost pohostinnosti? Jak by se mohla neujmout těch, pro které si dělá starosti on, to znamená chudých, a těch, kdo se ocitli na okraji a kteří měli zvláštní místo v Ježíšově Srdci?

Mariiny dveře jsou vždy otevřené těm, kdo ho hledají, a Maria je stále připravená přivést k němu nás, a zvláště ty, kteří Krista nejvíce potřebují. V tomto smyslu je Maria Matkou království; Matkou všech, kdo jako ona žijí v jejím synu, pro něho a pro Boha, kterého Kristus zjevuje.

U paty kříže její trpící syn a Pán potvrzuje Mariino poslání: být Matkou nového společenství zrozeného z jeho oběti. U paty kříže ji nacházíme spojenou s věrnými ženami, které poutá láska a přátelství, jež přesahují přirozené svazky. Spolu tyto ženy nemají strach, že budou vnímány jako ty, které ho milují, nemají obavu vydat mu svědectví, když se všichni plní strachu rozutekli. Když bdí nad Ježíšovým utrpením, dávají v sázku svůj život a projevují lásku, která je mocnější a trvalejší než jakákoliv moc světa. S těmito ženami Maria očekává, že do své náruče přijme umučené a bezduché tělo svého syna, aby jej uložila do hrobu a vrátila ho tak Bohu, který jí ho daroval.

I učedníci, přestože v této hodině Ježíše opustili, sdílejí domov s Marií a se ženami, které jí stojí nablízku. To je milost, které se jim dostalo; milost synodální církve, k níž nás Maria spolu se ženami s překvapující láskou a vírou neustále volají. Nikdy nepřestaly svědčit budoucím generacím, které – i když se vzdálí – nikdy nezůstanou opuštěné. Vždy budou mít domov.

IV

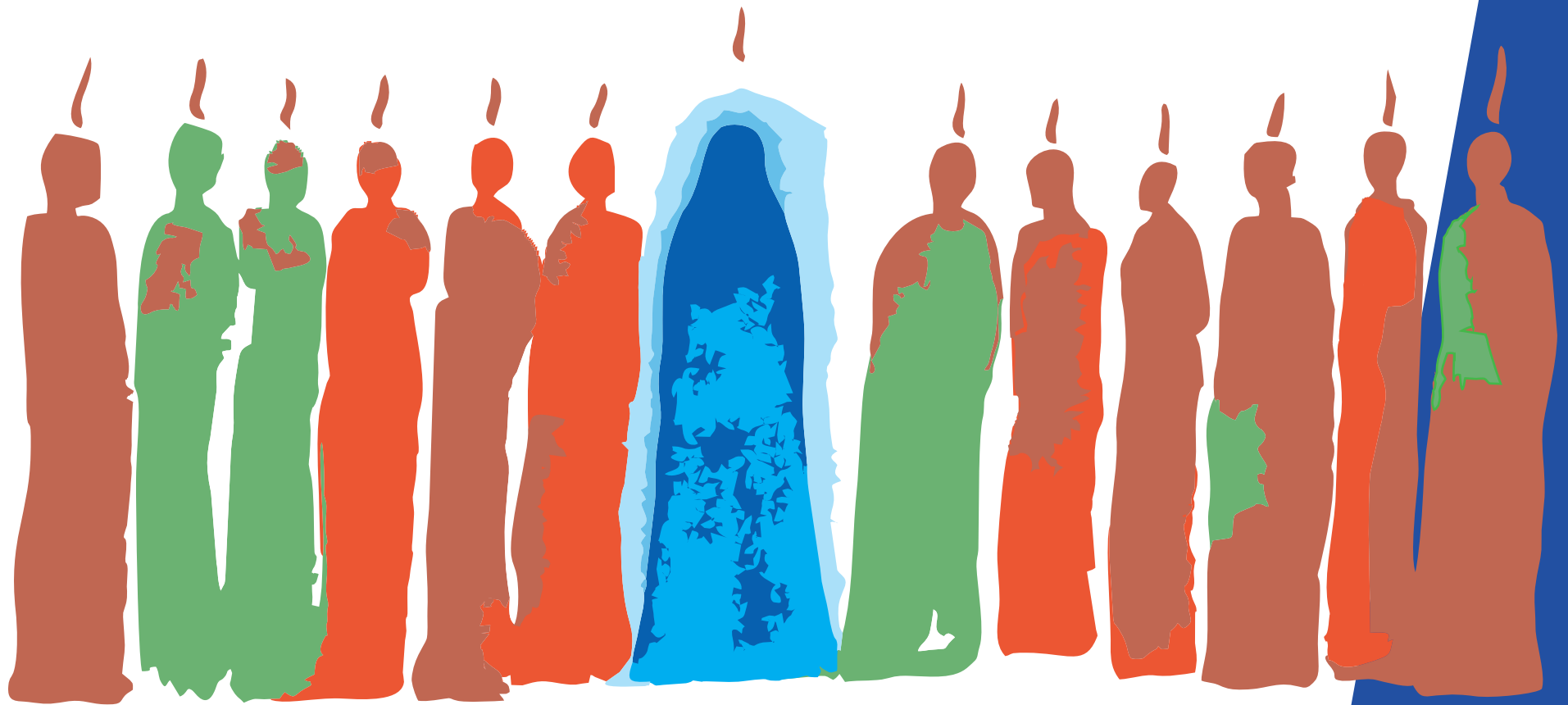
Cesta Mariina chvalo zpěvu o Letnicích

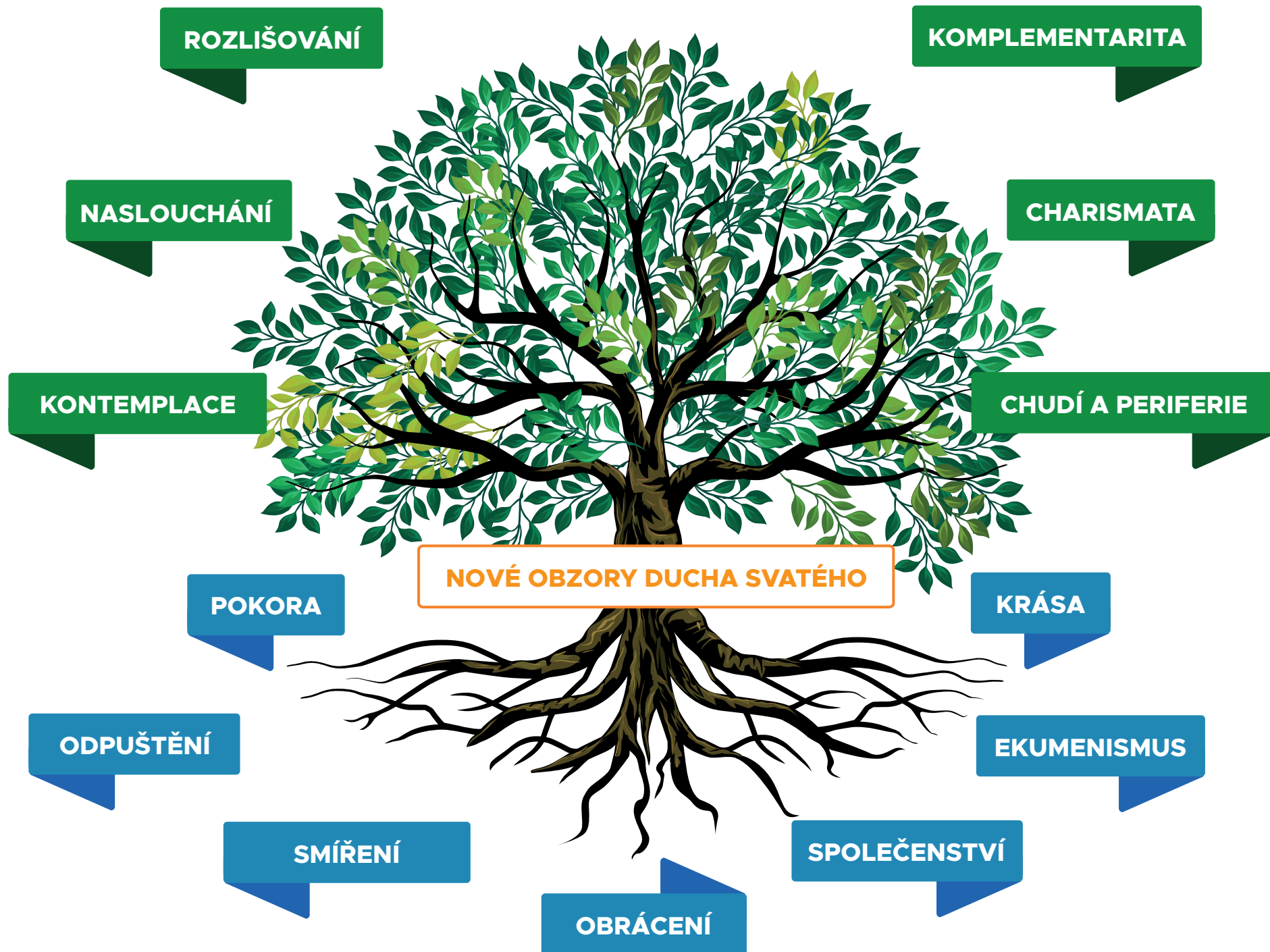
Nepřekvapuje, že nacházíme Marii, Matku Boží a Matku církve, útočiště hříšníků a všech, kdo hledají domov, s učedníky o Letnicích. Nikdo totiž neví lépe než Maria, jak si v nás činí příbytek Duch, který v nás přebývá.

Opět vidíme, jak Maria beze slova zůstává pro Kristovy učedníky hlubokým pramenem a měřítkem pravdy. Bude-li ona v jejich středu, nikdy si nevytvoří jiného Krista. Když bude Maria uprostřed společenství, toto společenství vždy pozná, kdo je Ježíš: Pán a Spasitel světa. V Marii máme obraz *sensus fidelium*: všichni, kdo v jakékoliv době skrze dar Duch Svatého znají Krista díky lásce, která přebývá v jejich srdcích, vyjadřují v životě jeho pravdu. Zůstávají neomylně plni víry a věrní jemu a jeho církvi. Jako v ní, Bohorodičce, Theotokos, tak ani v nich nevychladne a neuhasne plamen Letnic. Nezáleží na tom, jestli cesta před námi je temná, obtížná nebo bez znamení. Světlo Ducha Svatého dál řídí svatý Boží lid.

V Marii se učíme putovat jako synodální církve. Učíme se být domovem ve světě, vytvářet domov pro všechny, kdo hledají místo přijetí a útočiště, prostor uzdravení a spásy, smíření, pokoje a záruky věčného života. To je církve, po které toužíme a kterou potřebujeme. V určité chvíli se všichni stáváme uprchlíky hledajícími vlast. S Marií, která je Matkou církve, se učíme, jak z církve, Kristova těla, učinit právě takové místo, jak vytvořit lid, jenž vyniká živým společenstvím, spoluúčastí a posláním. S ní se učíme vyslovit své „fiat“ za všech okolností života. Učíme se přilnout k velkému chóru víry, jehož zpěv proniká věky: „Magnificat anima mea dominum” – „Velebí má duše Hospodina, a můj duch jásá v Bohu, mém Spasiteli.“ Dokud tento chór neumlkne, svět má jistotu v naději; pokud se připojí

k tomuto mocnému zpěvu, najde svoji cestu směrem k nedocenitelnému daru života, kterým je Ježíš Kristus.

„V Marii se učíme putovat jako synodální církev. Učíme se být domovem ve světě, vytvářet domov pro všechny, kdo hledají místo přijetí a útočiště, prostor uzdravení a spásy, smíření, pokoje a záruky věčného života.“

SYNOD OF BISHOPS

www.synod.va